

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології

Кафедра української літератури

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія української культури в західноєвропейському вимірі

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Середня освіта (польська мова та література)

Спеціалізація 014.028 Польська мова та зарубіжна література

Спеціальність 014 Середня освіта

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
української літератури
Протокол №1 від “04” вересня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Програмні компетентності та результати навчання
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Історія української культури в західноєвропейському вимірі
Рівень вищої освіти	Перший
Викладач (-і)	Голод Роман Богданович
Контактний телефон викладача	(0342)596074
Е-mail викладача	roman.golod@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний. Лекції, практичні, самостійна робота
Обсяг дисципліни	Кредити ЄКТС – 3 (90 годин)
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Очні консультації: 30 год. Понеділок 09.00-11.00. Кафедра української літератури, 303 ауд. Онлайн-консультації: 30 год. Розклад присутності викладача: субота з 11.00-13.00 viber (+3800679603680).

2. Анотація до курсу

Дисципліна «Історія української культури в західноєвропейському вимірі» вивчається студентами-бакалаврами другого курсу навчання у першому семестрі й має на меті вивчення основних періодів українського культурогенезу у зіставленні з відповідними тенденціями світового (зокрема польського) культурного процесу; ознайомлення студентів із матеріальними та духовними здобутками подвижників української культури, мистецтва, літератури, освіти і науки крізь призму світових тенденцій і національних традицій.

Викладання курсу передбачає також зв'язок між вивченням основних питань з історії української культури та практичною роботою майбутніх учителів-філологів, перекладачів і літературознавців, заохочення бажань студентів особисто інтегруватися у творчу розробку питань з української та світової культури.

Методи навчання: пояснювально-ілюстративний, порівняльно-зіставний, репродуктивний, інтерактивні комп'ютерні технології (комп'ютерне тестування), самостійна робота.

Методи контролю: фронтальне опитування, індивідуальне опитування, тестування, письмова робота.

3. Мета та цілі курсу

Сформувати систему знань про закономірності культурного процесу, культуру як специфічний та унікальний феномен людства. Розглянути історію української культури в розвитку, в єдності та суперечності різноманітних процесів і тенденцій у ній. Дати уявлення студентам про особливості культурних епох в Україні, представити типологію художніх напрямів і течій в українському мистецтві загалом і в літературі зокрема, ознайомити студентів з основними особливостями ментального та художньо-естетичного мислення українців. Розкрити основні етапи становлення та розвитку освіти і науки в Україні та у Польщі. Навчити здобувачів освіти розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології та культурології, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, а саме – в діяльності, пов'язаній із аналізом, творенням і оцінюванням письмових та усних текстів різних жанрів і стилів, організацією успішної комунікації в культурологічному дискурсивному полі.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні завдання та практичні проблеми в галузі освіти, навчання польської мови і літератури, зарубіжної літератури, що передбачає застосування теорій і методів з психолого-педагогічних і філологічних наук, проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність діяти в рамках прав і обов'язків як члена суспільства та верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.

ЗК 2. Здатність розвивати, зміцнювати, примножувати моральні цінності, культурні та наукові досягнення у контексті розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області та професійної діяльності.

ЗК 8. Здатність застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

Фахові компетентності:

ФК 1. Здатність спілкуватися державною й іноземною мовами усно і письмово.

ФК 2. Здатність професійно застосовувати знання з педагогіки, психології, мовознавства, літературознавства, формувати судження, що враховують соціальні, вікові, індивідуальні та етичні аспекти.

ФК 5. Здатність застосовувати різноманітні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності.

ФК 8. Здатність реалізовувати суб'єкт-суб'єктну взаємодію в освітньому процесі.

ФК 10. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію.

ФК 13. Здатність застосовувати знання про історичний, культурний, лінгвістичний, літературний процес у професійній діяльності.

ФК 14. Здатність аналізувати художні твори та твори мистецтва.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Спілкуватися державною та польською мовами як усно, так і письмово, застосовувати знання державної та польських мов у професійній діяльності.

ПРН 3. Розвивати та поширювати нові ідеї або генерувати інноваційні вирішення для відомих проблем або ситуацій.

ПРН 5. Орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію.

ПРН 11. Використовувати основні поняття лінгвістики та літературознавства у системно-структурних зв'язках із предметами освітньої галузі.

ПРН 12. Характеризувати регіональні особливості фольклору та діалектного мовлення.

ПРН 15. Аналізувати та застосовувати здобуті знання про закономірності розвитку літературного процесу, особливості художніх творів польської, української, зарубіжної літератур, характеризувати їхню специфіку на рівні змісту, жанру, поетики, ключових проблем, визначати художні особливості та його місце у світовому літературному процесі.

ПРН 16. Удосконалювати та розширювати здобуті знання з польської мови і літератури, зарубіжної літератури, підвищувати професійну кваліфікацію через навчання упродовж життя.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12
Практичні заняття	18
Самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
Перший	014 Середня освіта 014.01 Польська мова і література	Другий	Нормативний

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Літе рату ра	Завдання, год	Вага оцін ки	Термін виконання
Модуль 1. Витоки української культури та її розвиток у період княжої та					

<p><i>литовсько-польської доби.</i></p> <p>Тема 1. Генезис української культури. Передумови розвитку української культури. План 1.Поняття «культура», походження та визначення. Основні культурологічні теорії. 2.Культура і цивілізація: співвідношення понять. 3.Проблема взаємозв'язку між розвитком культури й освіти у суспільстві. 4.Форми культури і суб'єкти культурної творчості. Поняття «світова», «національна» та «етнічна» культура. Масова й елітарна культура. 5.Соціальні функції культури. Види культурних норм та їх суспільне призначення. 6.Концепції походження слов'ян. Проблема українського етногенезу. 7.Характеристика основних етапів культурного розвитку України. 8.Культурно-історична своєрідність регіонів України. 9.Мова як одна з основних складових ознак етносу: проблеми походження та розвитку української мови. 10.Культура доби первісного ладу на території України.</p>	<p>Проблемна лекція Практичне заняття</p>	<p>1, 3, 8, 9, 10, 17, 19, 20, 21</p>	<p>Вивчити: Поняття «культура», походження та визначення. Основні культурологічні теорії. Культура і цивілізація: співвідношення понять. Проблема взаємозв'язку між розвитком культури й освіти у суспільстві. Форми культури і суб'єкти культурної творчості. Поняття «світова», «національна» та «етнічна» культура. Масова й елітарна культура. Соціальні функції культури. Види культурних норм та їх суспільне призначення. Мистецтво як явище культури. Поняття про етнос, народ, націю. Концепції походження слов'ян. Проблема українського етногенезу. Характеристика основних етапів культурного розвитку України. Культурно-історична своєрідність регіонів України. Мова як одна з основних складових ознак етносу: проблеми походження та розвитку української мови. Культура доби первісного ладу на території України. 2 год – лекція; 2 год – практичне</p>	<p>5</p>	<p>Згідно з розкладом 3</p>
<p>Тема 2. Передумови розвитку української культури. План 1.Слов'янський культурогенез. 2.Культура Київської Русі. 3.Вплив християнства на розвиток культурного процесу в Україні. 4.Культура Галицько-Волинського князівства. 5.Данило Галицький і його</p>	<p>Лекція Практичне заняття</p>	<p>8, 9, 10, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 27</p>	<p>Вивчити: Слов'янський культурогенез. Культура Київської Русі. Вплив християнства на розвиток культурного процесу в Україні. Розвиток літератури, архітектури, живопису. Культурні здобутки Галицько-Волинського князівства.</p>	<p>5</p>	<p>Згідно з розкладом 3</p>

інтегрованість у культурний розвиток Європи. 6.Розвиток освіти і мистецтв.			Данило Галицький і його інтегрованість у культурний розвиток Європи. Розвиток освіти і різних видів мистецтв. 2 год – лекція; 2 год – практичне		
Тема 3. Культурогенез на українських теренах: від античності до періоду Київської Русі. План 1.Феномен і загальна характеристика античної культури. 2.Грецька колонізація Північного Причорномор'я. 3.Основні тенденції розвитку духовної культури греків регіону. 4.Освіта, література, архітектура, образотворче мистецтво та скульптура. 5.Філософія та релігійні вірування греків.	Лекція Практичні заняття	8, 9, 10, 17, 18, 19, 21, 22, 23, 27	Вивчити: Феномен і загальна характеристика античної культури. Грецька колонізація Північного Причорномор'я. Основні тенденції розвитку духовної культури греків регіону. Освіта. Література, архітектура, образотворче мистецтво та скульптура. Філософія. Релігійне життя. 2 год – лекція; 4 год – практичні	10	Згідно з розкладом
Модуль 2. Розвиток української культури з сер. XVII ст. до поч. XXI ст. Тема 1. Козаччина як явище культури. Доба бароко. План 1.Умови та загальна характеристика розвитку культури України в добу козаччини. 2.Розвиток української мови. Книгодрукування. Освіта. Педагогіка. 3.Гуманізм у літературі. Полемічні твори. Театральне та музичне мистецтво. Архітектура й образотворче мистецтво. 4.Обряди та звичаї запорізьких козаків. 5.Особливості розвитку української культури другої половини XVII – кінця XVIII століття. Польські впливи на український культурний процес. 6.Феномен українського бароко. 7.Філософія Григорія Сковороди. 8.Театральне і музичне мистецтво. Література Бароко. Архітектура та скульптура бароко.	Лекція-діалог (лекція з включенням бесіди) Практичне заняття	2, 7, 8, 9, 11, 12, 17, 18, 19, 21, 22, 27	Вивчити: Умови та загальна характеристика розвитку культури України в добу козаччини. Розвиток української мови. Книгодрукування. Освіта. Педагогіка. Гуманізм у літературі. Полемічні твори. Театральне та музичне мистецтво. Архітектура й образотворче мистецтво. Обряди та звичаї запорізьких козаків. Філософія козацького життя. Козацька етнічна самосвідомість. Козацькі культури та цінності. Особливості розвитку української культури другої половини XVII – кінця XVIII століття. Польські впливи на український культурний процес. Феномен	5	Згідно з розкладом

<p>9.Впливи рококо та класицизму. Образотворче мистецтво. Декоративне й ужиткове мистецтво.</p>			<p>українського бароко. Філософія Григорія Сковороди. Театральне і музичне мистецтво. Література Бароко. Архітектура та скульптура бароко. Впливи рококо та класицизму. Образотворче мистецтво. Декоративне й ужиткове мистецтво. 2 год – лекція; 2 год – практичне</p>		
<p>Тема 2. Українське національно-культурне відродження (кінець XVIII – початок XX ст.). План 1.Історичні умови розвитку культури в Україні в кінці XVIII – XIX століттях. 2.Формування системи освіти. Внесок українських вчених у розвиток природничих і технічних наук. 3.Становлення національної літератури. 4.Філософія позитивізму в українському та польському культурних процесах. 5.Педагогіка й освіта Розвиток живопису, архітектури, музичного мистецтва і театру. 6.Український та польський модерн. Архітектура, живопис, література</p>	<p>Лекція-діалог (лекція з включення м бесіди) Практичні заняття</p>	<p>1, 2, 3, 8, 9, 12, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 26</p>	<p>Вивчити: Історичні умови розвитку культури в Україні в кінці XVIII – XIX століттях. Формування системи освіти. Внесок українських вчених у розвиток природничих і технічних наук. Становлення національної літератури. Роль творчості Тараса Шевченка у становленні української культури. Філософія позитивізму та її вплив на літературу і мистецтво. Педагогіка й освіта Розвиток живопису, архітектури, музичного мистецтва і театру. Український та польський модерн. Архітектура, живопис, література 2 год – лекція; 4 год – практичні</p>	<p>10</p>	<p>Згідно з розкладом</p>
<p>Тема 3. Культура України XX – початку XXI століть. План 1.Культура України під час боротьби за державну незалежність. 2.Трагедія української культури у період сталінізму. 3.Протиріччя культурного процесу 60-80-х рр. 4.Досягнення та проблеми культури незалежної України. Сучасна українська та польська школи. 5.Культура української діаспори. 6.Традиційна культура</p>	<p>Лекція-дискусія (лекція з включення м дискусійних питань) Практичні заняття</p>	<p>1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 25, 26, 27</p>	<p>Вивчити: Культура України під час боротьби за державну незалежність. Основні тенденції культурного й освітнього розвитку в 20-ті роки. Українізація. Трагедія української культури у період сталінізму. Протиріччя культурного процесу 60-80-х рр. Досягнення та проблеми культури незалежної України. Сучасна українська та</p>	<p>10</p>	<p>Згідно з розкладом</p>

українського та польського народів.			польська школи. Культура української діаспори. Традиційна культура українського та польського народів. 2 год – лекція; 4 год – практичні		
-------------------------------------	--	--	--	--	--

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	<p>Вид підсумкового контролю – екзамен. Максимальна оцінка за курс – 100 балів. Максимальна оцінка за поточні заняття – 50 балів (максимальна оцінка за практичні заняття – 40 балів, за контрольну роботу – 5 балів, за самостійну роботу – 5 балів). Допуск до екзамену – 27 балів за поточні заняття. Екзамен вважається складеним за умови набору на ньому не менше 23 балів. Максимальна оцінка за екзамен – 50 балів.</p> <p>При засвоєнні кожної теми курсу (модуля) за поточну навчальну діяльність студента виставляються оцінки за п'ятибальною шкалою з розрахунку по 5 максимальних балів за кожне практичне заняття. Мінімально позитивною оцінкою вважаються 3 бали за практичне заняття.</p> <p>Максимальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом множення максимальної кількості балів за одне практичне заняття на кількість практичних занять з додаванням балів за перевірку індивідуальної самостійної роботи студента (максимум – 5 балів) і оцінки за виконання контрольної роботи (максимум – 5 балів) і дорівнює 50 балам.</p> <p>Оцінювання здійснюється за національною на ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи. (Див.: пункт „9.3. Види контролю” Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»).</p>
Вимоги до письмової роботи	Студенти повинні виконати контрольну роботу, що складається з двох питань, вибраних із планів лекційних і практичних занять і спрямованих на повторення вивченого раніше матеріалу.
Практичні заняття	Максимальна оцінка за кожне практичне заняття 5 балів. Наприкінці курсу додаємо отримані на кожному занятті оцінки і отримуємо відповідну суму балів. Додатково студенти можуть отримати максимальних 5 балів за перевірку самостійної роботи, що теж входить в поточне оцінювання.
Умови допуску до підсумкового контролю	Мінімальна кількість балів, яку необхідно набрати студентові при вивченні курсу для отримання допуску до складання підсумкового контролю (до іспиту), вираховується шляхом множення мінімально позитивного бала за практичне заняття на кількість практичних занять (включно з контрольною роботою) і становить 27 балів.

7. Політика курсу

Письмові роботи:

Списування та плагіат, а також користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час виконання письмового завдання чи тестування є недопустимими та призводять до незарахування результатів чи нескладання тестування.

Академічна доброчесність:

Загальні морально-етичні принципи та правила поведінки осіб, що навчаються та працюють в університеті, визначаються Кодексом честі Прикарпатського національного університету імені Василя

Стефаніка. Внутрішнє забезпечення якості освітньої діяльності та якості освітнього процесу визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаніка: [https://pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2022/10/Нова-редакція-Положення-про-](https://pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2022/10/Нова-редакція-Положення-про-запобіганняакадемічному-плагіату.pdf)

[запобіганняакадемічному-плагіату.pdf](https://pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2022/10/Нова-редакція-Положення-про-запобіганняакадемічному-плагіату.pdf) Відвідування занять:

Відвідування занять урегульовано «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаніка»: https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozgenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf.

У разі пропуску занять здобувачі освіти мають право відпрацювати їх індивідуально в письмовій чи усній формі, щоб виконати всі завдання вхідного, поточного, підсумкового контролю.

Студенти, котрі навчаються за індивідуальним графіком, опрацьовують частину теоретичного (практичного) матеріалу самостійно з обов'язковим складанням тем і підсумкового тестування на платформі дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua, погоджених звикладачем на

початку семестру. Умови навчання індивідуальним графіком регламентуються «Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаніка» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/polozhennia-pro-induvid.-grafik.pdf>

Неформальна освіта:

Порядок здобуття неформальної освіти та визнання її результатів регламентує «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаніка». (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>).

Для здобуття неформальної освіти рекомендовано використання платформ Coursera, Prometheus, Udemy, EdEra та ін.

8. Рекомендована література

Основна

1. Артемова Л.В. Історія педагогіки України: Підручник. – К.: Либідь, 2006.
2. Багацький В.В., Кормич Л.І. Культурологія: історія і теорія світової культури ХХ століття: Навч. посібник. – К.: Кондор, 2004.–304 с.
3. Василенко Н.В. Компетентнісний підхід в освіті: реалізація теорії та практики // Завуч. Усе для роботи. – 2017. – 21-22. – С. 36-73.
4. Виткалов В.Г., Митровка М.М. Українська культура: Навчально-методичний посібник. – Рівне: Волинські обереги, 2001.– 168 с.
5. Гаврюшенко О.А., Шейко В.М., Тишевська Л.Г. Історія культури: Навч. посіб /Наук. ред. Шейко В.М.– К.: Кондор, 2004 –763 с.
6. Гучко Г. І. Феномен шістдесятництва як вияв української ідентичності [Електронний ресурс] / Г. І. Гучко // Вісник Львівського університету. Сер. : Філософські науки. – 2013. – Вип. 16. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/jpdf/Vlnu_philos_2013_16_22.pdf.
7. Дарморіз О. Феномен шістдесятників у контексті проблеми формування культурної еліти в Україні [Електронний ресурс] / О. Дарморіз, Р. Мокрик // Українознавчий альманах. – 2013. – Вип. 14. –

Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Ukralm_2013_14_21.pdf.

8. Інклюзія в новій українській школі // Педагогічна газета. – 2017. - № 6. – С. 3.
9. Історія світової культури. Культурні регіони. Навчальний посібник/ Керівник авторського колективу Л.Т.Левчук.– К.: Либідь, 2000.–520 с.
10. Історія Польщі: від найдавніших часів до наших днів / Л. О. Зашкільняк, М. Г. Крикун ; Львівський національний ун-т ім. Івана Франка, Інститут історичних досліджень, Центр історичної полоністики. — Львів, 2002. — 752с.
11. Історія української культури. Курс лекцій / Під загальною редакцією доктора історичних наук С.О. Костишевої. – К.: НТУУ «КПІ», 2010. – С.7-27.
12. Історія української культури. У 5 томах. – Т. 1: Історія культури давнього населення України / Б. Є. Патон (голов. ред.), В. М. Даниленко (ред.). – К.: Наук. думка, 2001. – 1136 с.
13. Історія української культури: У п'яти томах. – Т. 2: Українська культура XIII - першої половини XVII століть / Б. Є. Патон (голов. ред.), В. М. Даниленко (ред.). – К.: Наук. думка, 2001. – 848 с.
14. Історія української культури: У п'яти томах. – Т. 3: Українська культура другої половини XVII-XVIII століть / Б. Є. Патон (голов. ред.), В. А. Смолій (ред.) – К.: Наук. думка, 2003. – 1246 с.
15. Історія української культури: у 5-ти т. / Б. Є. Патон (голов. ред.), В. М. Даниленко (ред.). – К.: Наук. думка, 2008. – 1007 с.
16. Історія української літератури XX ст. У 2-х кн.. Кн. 1. Перша пол. XX ст.: Підр. для студ. гуманітарних спец. вищ. закл. освіти/За ред. В.Г.Дончика.- К.: Либідь, 1998.–464 с.; Кн. 2. Друга половина XX ст.–К., Либідь.1998.–456 с.
17. Історія української літератури. XX століття. У 2 кн. Кн.1.: 1910–1930-ті роки: Навч. посібник/За ред. В.Г.Дончика.-К.: Либідь, 1993– 784 с.
18. Історія української та зарубіжної культури: Навчальний посібник /За ред. С.М.Клапчука, В.Ф.Остафійчука. –К.: Знання, 2002.–356 с.
19. Калошин В.Ф. Роздуми про кращу освіту / В.Ф. Калошин. – 2017. – 144 с.
20. Кравець В.П. Історія класичної та зарубіжної педагогіки та шкільництва. Тернопіль, 1994.
21. Культурологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів. / Кол. Авторів; за ред. А.Є.Конверського. – Х.: Фоліо, 2013. – 863 с.
22. Левківський М.В., Микитюк О.М. Історія педагогіки: Навч.посібник / за ред.. М.В. Левківського. – Харків: ОВС, 2002. – 240 с.
23. Левчук Л.Т. Історія світової культури. Підручник / Л.Т. Левчук. – К.: ЦНЛ, 2017. – 400 с.
24. Лузан П.Г. Історія педагогіки та освіти в Україні : навчальний посібник. – К.: НАУ, 2006. – 302 с.
25. Народна педагогіка і світовий досвід: Уклад. А.І.Кузьмінський, В.Л.Омеляненко. – К.: Знання – Прес, 2003. – 134 с.
26. Норман Дейвіс. Боже ігрище: історія Польщі.\Переклад з англійської. Київ. «Основи». 2008. —

1080с.

27. Перегуда Є.В. Історія української культури: навчальний посібник / Є.В. Перегуда, В.Ф.Панібудьласка, А.В.Тороп, В.П.Макогон, П.О. Дьомкін, В.Ф. Деревінський, С.В. Савойська, С.В. Стеценко, В.В. Бабич, Т.В. Шевельова, П.П. Оксюковський. – К.: КНУБА, 2010. – 149 с.
28. Передерій І.Г. Історія української культури: навч. посіб. для студентів усіх напрямів підготовки денної та заочної форм навчання / І.Г.Передерій, О.В.Тєвікова, А.В.Нарадько; за ред. І.Г.Передерій. – Полтава: ПолтНТУ, 2015. – 274 с.
29. Подольська Є.А., Лихвар В.Д., Іванова К.А. Культурологія. Навчальний посібник.–К.: Центр навчальної літератури, 2003.–288 с.
30. Полікарпов В.С. Лекції з історії світової культури. Навчальний посібник. –К.: Знання, 2000.–360 с
31. Попович М. Нарис історії культури України.– К.: Артєк, 1998.–728 с.
32. Русова С. Нова школа. – К., 1917.
33. Салига Н. Історія дошкільної педагогіки : [навчально-методичний посібник до курсу]. – Івано-Франківськ : НАІР, 2014. – 120 с.
34. Сірополко С. Історія освіти в Україні. — К.: Наукова думка, 2001. — 912 с
35. Скільський Д.М. Історія української педагогіки. Ілюстрований навч. посібник. — Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2012. — 340 с.
36. Українська культура: історія і сучасність: Навч. посібник/За ред. Черепанової С.О. – Львів: Світ, 1994.–456 с.
37. Фаріон І. Мовний рубікон з поляками: Люблінська унія 1569 // Слово Просвіти. — 2016. — № 32 (976) (11-17 серп.). — С. 10. (На часі) Фаріон І. Мовний рубікон з поляками: Люблінська унія 1569 // Слово Просвіти. — 2016. — № 32 (976) (11-17 серп.). — С. 10. (На часі)
38. Федоренко Д.І. Школа і освіта Запорізької Січі. – Кривий Ріг, 1990.
39. Хоменко В.Я. Українська і світова культура: Підручник. –К.: Україна, 2003.–336 с

Додаткова

1. Білоус Л. В. Ідеї національного відродження в русі українських шістдесятників [Електронний ресурс] / Л. В. Білоус // Прикарпатський вісник НТШ. Сер. : Думка. – 2012. – № 3. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Pvntsh_2012_3_3.pdf.
2. Гарсія Канкліні Н. Уявлена глобалізація. – Львів: Видаництво Анетти Антоненко; К.: Ніка-Центр, 2016. – 256с.
3. Гудзенко О. П. Проблема національної ідентичності у творчості письменників розстріляного відродження [Електронний ресурс] / О. П. Гудзенко // Літературознавчі студії. – 2014. – Вип. 42 (1). – Режим доступу : [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Lits_2014_42\(1\)_37.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Lits_2014_42(1)_37.pdf).
4. Дзюба І.М. Інтернаціоналізм чи русифікація? — К.: Вид. дім «КиєвоМогилянська акад.», 2005. —

336 с.

5. Історія української культури: термінологічний словник / Уклад. С.О.Костишева. – К.: НТУУ «КПІ», 2010. – 60 с.
6. Історія українського мистецтва в 6 томах. – К.: УРЕ, 1965–1967.
7. Історія української культури: у 5 томах. – К.: Наукова думка, 2001–Т.1.–1134 с., Т.2– 847 с., Т.3, 2003–1245 с.
8. Зарубіжні українці. Етнографічний довідник.–К.: Україна.– 1991.–256 с.
9. Копієвська О.Р. Трансформаційні процеси в культурі сучасної України : моногр. / О.Р. Копієвська. – К.: НАКККіМ, 2014. – 296 с.
10. Корінний М.М. Короткий термінологічний словник з української та зарубіжної культури. – К.: Україна, 2000.–184 с.
11. Кучменко Е.М. Культурологія. Історія світової культури. Навч. Посіб.- К.: ППК ДСЗУ, -2012 р.-464 с.
12. Митці України. Енциклопедичний довідник. – К.: ІСБН, 1992.–847 с.
13. Огієнко Іван. Українська культура: коротка історія культурного життя українського народу. – К.: Фірма „Довіра”, 1992.–218 с.
14. Сбруєва А.А. Тенденції реформування середньої освіти розвинених англосовітських країн у контексті глобалізації (90-та рр. ХХ ст. – початок ХХІ ст.): Монографія. – Суми: ВАТ «Сумська обласна друкарня»; «Козацький вал», 2004. – 500 с.
15. Стельмахович М. Народна педагогіка. — К.: Рад. школа, 1985. — 312 с.
16. Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям. – К.: Акта, 2012. – 537с.
17. Українська педагогіка в персоналіях: У 2 кн. — Кн.2: Навч.посібник / За ред. О.В. Сухомлинської — К.: Либідь, 2005. — 552 с.
18. Художня культура світу: Європейський культурний регіон. Навчальний посібник. – К.: Вища школа, 2001.–191 с.
19. Ягупов В.В. Педагогіка: Навч.посібник. – К.: Либідь, 2003. – 560 с.
20. Stanisław Szczur. Historia Polski — Średniowiecze. — Wydawnictwo Literackie, 2002

15. Інформаційні ресурси (сайти)

1. <http://elib.nplu.org/object.html?id=124>.
2. <http://litopys.org.ua/krypcult>
3. <http://www.culturalstudies.in.ua>
4. <http://Uk.wikipedia>
5. <http://www.art.kiev.ua/>
6. <http://history.franko.lviv.ua>

7. <http://ukrknyga.at>.
8. <http://litopys.org.ua>
9. <http://www.history.org.ua>
10. <http://www.pamjatky.org.ua>
11. <http://www.etnolog.org.ua>
12. <http://www.info-library.com.ua/books-book-69.html>
13. <http://www.history.org.ua>
14. <http://www.pamjatky.org.ua>
15. <http://www.etnolog.org.ua>

Викладач _____ Р. Б. Голод